

«Жергілікті полиция қызметінің қалыптасу барысы және қоғамдық тәртіпті қорғау мен жол қауіпсіздігін қамтамасыз ету, сондай-ақ құқық бұзушылықтар профилактикасы жұмысының алғашқы нәтижелері туралы» деген тақырыптағы

**Үкімет сағатының
ҰСЫНЫСТАРЫ**

Астана қаласы

2016 жылғы 16 мамыр

Жергілікті полиция қызметінің қоғамдық тәртіпті қорғау, жол қауіпсіздігі жөніндегі, құқық бұзушылықтардың, тұрмыстық, рецидивті қылмыстылық пен жасөспірімдер қылмыстылығының профилактикасы, ұсақ құқық бұзушылықтарға мүлдем төзбеушілік қағидатын қамтамасыз ету жұмысын жетілдіру мақсатында Қазақстан Республикасы Парламенті Мәжілісінің депутаттары Үкімет сағатында Қазақстан Республикасы Ішкі істер министрлігінің ақпаратын талқылап, мыналарды,-

ҰСЫНАДЫ:

Қазақстан Республикасының Үкіметі:

1. Жергілікті мемлекеттік басқару және өзін-өзі басқару институттарын, оның ішінде жергілікті полиция қызметін (бұдан әрі – ЖПҚ) нығайту саласындағы жүргізіліп жатқан реформалардың мақсаты туралы бұқаралық ақпарат құралдарында кең көлемді түсіндіру жұмысын ұйымдастырсын.

2. Ішкі істер министрлігінің мына мәселелер бойынша:

1) кәмелетке толмағандарға арналған мамандандырылған мекемелердің, оның ішінде қылмыстық жауаптылық туындайтын жасқа дейін қылмыс жасаған кәмелетке толмағандарды ұстайтын жабық түрдегі арнайы мектептер жүйесін жетілдіру;

2) арнаулы қабылдау және қабылдау-бөлу орындарының, уақытша ұстау изоляторларының материалдық-техникалық жарақталуын қолданыстағы нормалардың және халықаралық стандарттардың талаптарына сәйкес келтіру;

3) жергілікті полиция қызметінің қызметкерлеріне тұрғын үйді жалға алғаны (жалдағаны) үшін өтемақы төлеу туралы ұсыныстарын қарасын.

3. 2017 жылдың бірінші тоқсанында Үкімет сағатында мониторингілеу тәртібі ретінде жергілікті полиция қызметінің 2016 жылы атқарған жұмысының қорытындылары бойынша қызмет нәтижелері қаралсын.

Қазақстан Республикасының Ішкі істер министрлігі:

1. Облыстардың, Астана және Алматы қалаларының жергілікті атқарушы органдарымен бірлесіп елде жүргізіліп жатқан мемлекеттік басқару және өзін-өзі басқару реформасымен үйлесетіндей жергілікті полиция қызметі институтын дамытудың қадамдық жоспарын («жол картасын») әзірлесін.

2. Жергілікті полиция қызметі туралы заңнаманы қолданудағы және іске асырудағы проблемалық мәселелерді зерделесін және оның жұмысының, сондай-ақ мамандандырылған әкімшілік соттармен процессуалдық өзара іс-қимылы бөлігіндегі жұмысының тиімділігін арттыруға бағытталған ұйымдастырушылық және заңнамалық сипаттағы тиісті ұсыныстар әзірлесін.

3. Қылмыстық заңнама (*азаматтарды қылмыстық теріс қылықтар жасағаны үшін жауаптылыққа тарту бөлігінде*) және «Әкімшілік құқық бұзушылық туралы» Қазақстан Республикасы Кодексі (*ұстау мерзімдері, айыппұлдар және басқа да өзекті нормалар бөлігінде*) нормаларының тиімді қолданылу мәніне арналған құқық қолдану практикасына талдау жүргізсін.

4. «Ұлт жоспары – 100 нақты қадамның» 30-шы қадамын іске асырудың тиімділігіне тұрақты мониторинг жүргізу, сондай-ақ жергілікті атқарушы органдарға жергілікті полиция қызметі жұмысының нәтижелері мен оның жұмысын ұйымдастырудағы проблемалар туралы ақпарат беру жөніндегі жұмысты одан әрі жалғастырсын.

5. Жергілікті полиция қызметінің ағымдағы жұмысы туралы облыстардың, Астана және Алматы қалаларының мәслихаттарына, қоғамдық кеңестеріне және Қазақстан халқы Ассамблеясының қоғамдық келісім кеңестеріне объективті шолу ақпаратын жіберіп отыру практикасын енгізісін.

6. Жергілікті полиция қызметінің отбасылық-тұрмыстық, рецидивті қылмыстылық пен жасөспірімдер қылмыстылығының профилактикасы, жол жүрісі қауіпсіздігі және ұсақ құқық бұзушылыққа мүлдем төзбеушілік қағидатын қамтамасыз ету, мал ұрлығына қарсы күресті күшейту, профилактикалық есепте тұратын адамдармен жұмысты жақсарту жөніндегі жұмысының тиімділігін арттырсын.

Ол үшін:

1) бұл мәселелерде ішкі істер органдарының аумақтық бөлімшелерімен және пробация қызметімен, барлық деңгейдегі әкімшіліктер және қоғамдық ұйымдармен тиісінше өзара іс-қимылды жолға қойсын;

2) көшелерде, азаматтар көп жиналатын, демалатын орындарда және өзге де қоғамдық орындарда құқықтық тәртіп пен қоғамдық қауіпсіздік деңгейін арттыру мақсатында биліктің жергілікті атқарушы органдарымен бірлесіп стационарлық полиция бекеттерінің ашылуын және олардың жұмыс істеуін көздесін;

3) мүдделі мемлекеттік органдармен, жергілікті атқарушы және өкілді органдармен, өзін-өзі басқару органдарымен мал ұрлығының жолын кесу және оның профилактикасы, осы құқыққа қарсы көрініспен

күрестің тиімділігін арттыру бойынша бірлескен кешенді жоспар әзірлесін;

4) мемлекеттік органдармен және үкіметтік емес ұйымдармен, діни бірлестіктермен әйелдерге және балаларға қарсы тұрмыстық зорлық-зомбылық, қадағалаусыз қалу мен жасөспірімдер арасындағы қылмыстылық профилактикасына ерекше назар аудара отырып, құқық бұзушылық профилактикасының нысандары мен түрлерін кеңейтуге бағытталған ұсыныстарды талқылау және әзірлеу жөніндегі жұмысты ұйымдастырсын;

5) профилактикалық әңгімелесу, қорғау нұсқамасы, әлеуметтік бейімдеу, құқықтық тәрбие алуға мұқтаж азаматтарды есепке алуды жүргізу сияқты құқық бұзушылықтар профилактикасының нысандарын және Қазақстан Республикасының заңнамасында белгіленген профилактиканың өзге де нысандарын кеңінен пайдалансын.

7. Халықтың ішкі істер органдарына деген сенімін арттыру үшін азаматтық қоғам институттарымен тұрақты өзара іс-қимылды және Қазақстан Республикасының заңнамасына сәйкес құрылған қоғамдық байқау комиссиялары, Қоғамдық кеңестер және өзге де консультативтік-кеңесші органдар базасында, оның ішінде жергілікті полиция қызметінің және азаматтық қоғам институттарының бірлескен жұмысы арқылы қоғамдық бақылау жүйесін қолдануды қамтамасыз етсін, оның негізгі бағыттары:

1) жұртшылықты жасалған құқық бұзушылықтар туралы хабардар ету, одан полиция үшін оперативтік қызығушылық туғызатын ақпарат алу;

2) қоғамдық тәртіпті қорғауда көзге түскен құқық қорғау бағытындағы қоғамдық бірлестіктердің мүшелерін, полицияның штаттан тыс қызметкерлерін және азаматтарды көтермелеу;

3) заңнаманы сақтау үшін қоғамдық бақылауды жүзеге асыру және теріс көріністердің (маскүнемдік, нашақорлық және т.б.)

профилактикасы, бірлескен рейдтер жүргізу, патрульдеу, халықты құқықтық тәрбиелеу және сауаттандыру, сондай-ақ басқа да бағыттар;

4) Қазақстан Республикасының заңнамасында белгіленген қызметтік этика нормаларын бұзатын ішкі істер органдары қызметкерлерінің әрекеттеріне жеке және заңды тұлғалардың өтініштерін қарау;

5) полицияның мемлекеттік органдармен және қоғаммен өзара іс-қимылының тиімділігіне тұрақты мониторинг жүргізуді жүзеге асыру болып табылады.

8. Жұртшылықты құқық қорғау міндеттерін шешуге тарту және олардың жергілікті полиция қызметімен өзара іс-қимыл тетіктерін реттеу мақсатында:

1) жергілікті полиция қызметі туралы ережелерді іске асыруға және жергілікті полиция қызметінің азаматтық қоғам институттарымен өзара іс-қимылын реттеуге бағытталған заңға тәуелді бірқатар нормативтік құқықтық актілерді әзірлесін;

2) атқарушы және өкілді органдармен бірлесіп бағыттарды айқындасын, азаматтық қоғам институттарының республикалық және өңірлік құқықтық тәртіпті қамтамасыз ету бағдарламаларына қатысу бағдарламаларын әзірлесін;

3) жұртшылық Қазақстан Республикасының Ішкі істер министрлігімен бірлесіп құрған Қоғамдық кеңестің жұмыс жоспарына жергілікті полиция қызметінің жұмысы мәселелерін енгізуге бастамашылық етсін.

9. Жергілікті полиция қызметі жұмысының тиімділігін бағалаудың нақты критерийлерін әзірлесін және енгізсін.

10. Жергілікті полиция қызметінің жұмысы және ішкі істер органдарындағы басқа да реформалар туралы халық арасында жариялылықты және кең көлемді түсіндіру жұмысын қамтамасыз етсін.

Бұл мақсаттарда:

1) жергілікті полиция қызметінің жұмысын жария ету үшін бұқаралық ақпарат құралдарын кеңінен тартсын, құқықтық тәртіп пен қоғамдық қауіпсіздікті қамтамасыз ету, сондай-ақ халықтан келіп түскен проблемалық мәселелерді шешу бойынша қабылданған шараларға басты назар аудара отырып, учаскелік полиция инспекторлары жұмысының нәтижелерін интернет ресурстарда, жергілікті және республикалық бұқаралық ақпарат құралдарында (телевидениеде, баспа басылымдарында және т.с.с.) тұрақты түрде орналастырсын;

2) ұсақ құқық бұзушылықтарға төзбеушілікті, оларды жасағаны үшін жауапкершілікті насихаттауды, ішкі істер органдары қабылдайтын қоғамдық тәртіпті қорғауды қамтамасыз етуге бағытталған шараларды, сондай-ақ өңірдің жергілікті полиция қызметінің жұмысы туралы ақпаратты қамтитын әлеуметтік бейнероликтерді әзірлеу және оларды өңірлік телевизиялық арналарда, кинотеатр желілерінде, LED экрандарда және т.б. орналастыру мүмкіндігін қарасын.

11. Жергілікті полиция қызметінің, әсіресе учаскелік полиция инспекторларының кадрлық құрамын іскерлік және кәсіби қасиеттерін ескере отырып, жариялылық пен айқындық негізінде қалыптастыруды қамтамасыз етсін.

Ол үшін кадрларды сапалы іріктеу, жергілікті полиция қызметінің басшыларын тағайындаған кезде жергілікті атқарушы және өкілді органдардың рөлін арттыру мақсатында Жергілікті полиция қызметінің кадрлық резерві және онда қызмет өткеру тәртібі туралы ережені әзірлесін. Ережеде жергілікті полиция қызметі және Ішкі істер министрлігі өкілеттіктерінің, оның ішінде тәртіптік жазалар қолданған, жергілікті полиция қызметінің басшыларын атқарып отырған лауазымынан босатқан және басқа кезде аражігін ажырату мәселелерін көздесін.

12. Жергілікті полиция қызметінің аумақтық бөлімшелерінің штаттық санын тиімді пайдалануды қамтамасыз етсін. Жергілікті

полиция қызметінің қызметкерлерін Қазақстан Республикасының заңнамасында көзделмеген міндеттерді орындауға тартуға жол бермесін.

13. Ішкі істер министрлігінің мамандандырылған оқу орындарының және Қазақстан Республикасы Бас прокуратурасының жанындағы Құқық қорғау органдары академиясының базасында стратегиялық міндеттерді іске асыру мәселелері бойынша жергілікті полиция қызметінің басшылық құрамын тұрақты түрде оқытуды ұйымдастырсын.

14. Қазақстан Республикасы Бас прокуратурасының Құқықтық статистика және арнайы есепке алу жөніндегі комитетімен бірлесіп есептілікті жетілдіру және жергілікті полиция қызметінің жұмысы туралы құқықтық статистиканы қалыптастыру жөнінде ұсыныстар енгізісін.

Облыстардың, Астана және Алматы қалаларының жергілікті атқарушы органдары Қазақстан Республикасының Ішкі істер министрлігімен бірлесіп:

15. Заңдылықтың бұзылуына уақтылы және кешенді ден қою мақсатында жергілікті полиция қызметінің ақпаратын талдау жұмысында пайдалансын.

16. Халықпен және азаматтық қоғам институттарымен кері байланысты қамтамасыз ету мақсатында жұмыста, оның ішінде азаматтардың құқықтық сана-сезімін нығайту, қазақстандық рухани-дүниетанымдық негіздерді сақтау, қоғамның шоғырлануы және одан әрі дамуы жөніндегі жұмыста қоғамдық кеңестердің құзыретін және әлеуетін белсенді қолдансын.

17. Жергілікті полиция қызметінің қоғамдық тәртіпті қорғау және жол қауіпсіздігі, құқық бұзушылықтардың профилактикасы және

олардың жолын кесу бойынша міндеттерді және заңда көзделген өзге де міндеттерді тиімді орындауы жөніндегі оның жұмысын тиісінше үйлестіруді және бақылауды қамтамасыз етсін.

18. Жергілікті полиция қызметі басшыларының және учаскелік полиция инспекторларының халықтың алдындағы есеп беру кездесулерінде жергілікті атқарушы органдар өкілдерінің қатысуын қамтамасыз етсін және есеп беру кездесулерін ұйымдастыруға жәрдем көрсетсін, сондай-ақ алдағы болатын есеп беру кездесулері мен олардың нәтижелері туралы халықты уақтылы хабардар етуді қамтамасыз етсін.

19. Жергілікті полиция қызметімен бірлесіп азаматтардың есеп беру кездесулерінде айтылған өтініштеріне шұғыл ден қою шараларын қабылдасын.

20. Азаматтардың қоғамдық тәртіпті қорғауға қатысуын ұйымдастыру бойынша шаралар қабылдасын. Қоғамдық тәртіпті қорғауға белсенді түрде қатысатын азаматтарды көтермелеу (материалдық және материалдық емес сипаттағы) мүмкіндігін қарастырсын.

21. Бас бостандығынан айыру орындарынан босатылған адамдарды әлеуметтік бейімдеудің және оңалтудың тиімді жүйесін қамтамасыз ету мақсатында ірі қалалар мен облыс орталықтарында, оның ішінде мемлекеттік емес сектордың есебінен тиісті орталықтарды құру перспективалары туралы мәселені қарасын.

22. Әйелдер және отбасылық-демографиялық саясат істері жөніндегі комиссиялардың әйелдер мен балаларға қатысты тұрмыстық зорлық-зомбылықтың профилактикасы мәселелерінде жергілікті полиция қызметімен өзара белсенді іс-қимылын ұйымдастырсын.

23. Облыс орталықтарында, ірі қалалар мен аудан орталықтарында тұрмыстық зорлық-зомбылықтан жәбір көргендерге арналған баспаналар ашу мүмкіндігі туралы мәселені қарасын.

24. Жергілікті полиция қызметімен өзара іс-қимыл барысында жол жүрісі қағидаларының және жол жүрісі қауіпсіздігіне қатысты нормативтердің сақталуын бақылау бойынша тиісті шаралар қабылдасын.

Жол-көлік оқиғалары себептерінің, олардың ауыр зардаптарының алдын алу, жол жүрісі тәртібін жетілдіру және аварияларды азайту мақсатында:

1) жаяу жүргіншілердің басымдығын ескере отырып, жол инфрақұрылымын жобалауды және әзірлеуді жүргізу, қауіпті аймақтарда жерасты және жерүсті жаяу жүргінші өткелдерін салу, мектептер мен балабақшалар айналасында көлік жүрмейтін қауіпсіз аймақтарын құру, сондай-ақ басқа да шаралар қабылдау;

2) уәкілетті мемлекеттік орган бекітетін, негізінде бір жылға қажетті қаржыландырудың есебі жүргізілетін (*орындалатын жұмыстардың түрлері және олардың сапасы, техниканың есебі, оның техникалық жай-күйін анықтау, жол белгілерінің және қоршаулардың болуы, жауапты ұйымдар және т.б.*) нормаларды көздейтін көше-жол желісін күтіп-ұстау жөніндегі нұсқаулықты әзірлеу;

3) өз жарғысы бойынша нақты бір әкімшілік-аумақтық бірліктің жолдарын баланста ұстаушы болып табылатын ұйымдарды, сондай-ақ жалпы алғанда көшелерге қатысты барлық бағдарламалар бойынша бірыңғай «техникалық қадағалауды» жүргізетін ұйымдарды құру;

4) мәдени және сауда мақсатындағы объектілерді салған кезде, сондай-ақ көшелерді реконструкциялау кезінде міндетті түрде автомашиналарға арналған тұрақтардың болуын көздеу қажет.

25. Жергілікті полиция қызметінің жеткіліксіз материалдық-техникалық жарақталуына назар аударсын және осы проблеманы кезең-кезеңімен шешу бойынша шаралар қабылдасын.

26. Ұлттық кәсіпкерлер палатасының аумақтық бөлімшелерімен, бизнес-қауымдастығының өзге де бірлестіктерімен өзара іс-қимыл

барысында түзелу жолына түскен адамдарды жұмысқа орналастыру үшін экономиканың нақты секторының, шағын және орта бизнестің ресурсын пайдалансын.

27. Түзелу жолына түскен адамдардың біліктілігін арттыру, кәсіби даярлау және қайта даярлау барысында мемлекеттік-жекешелік әріптестікті қолдану туралы мәселені қарасын.
